

AVIZ CONSULTATIV Nr.1

din 5 aprilie 2007

privind propunerea de suspendare din funcție a Președintelui României, domnul Traian Băsescu

Publicat în Monitorul Oficial nr.258 din 18.04.2007

Prin Adresa înregistrată la Senat sub nr.172 din 21 martie 2007 și la Camera Deputaților sub nr.821/1/B.O. din 21 martie 2007, cele două Camere ale Parlamentului României au solicitat Curții Constituționale, în temeiul dispozițiilor art.95 și art.146 lit.h) din Constituția României, ale art.42 și 43 din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, precum și ale art.67 și 68 din Regulamentul ședințelor comune ale Camerei Deputaților și Senatului, avizul consultativ cu privire la propunerea de suspendare din funcție a Președintelui României, domnul Traian Băsescu.

Adresa a fost înregistrată la Curtea Constituțională sub nr.2.553 din 21 martie 2007, formând obiectul Dosarului nr.384H/2007, împreună cu următoarele documente:

- propunerea de suspendare din funcție a Președintelui României, domnul Traian Băsescu, inițiată de 182 de deputați și senatori;

- scrisoarea transmisă Președintelui României de către președinții celor două Camere ale Parlamentului la data de 20 februarie 2007, prin care i se aduce la cunoștință depunerea propunerii de suspendare din funcție și este înștiințat asupra datei ședinței comune a celor două Camere din 28 februarie 2007, pe a cărei ordine de zi a fost înscrisă cererea de suspendare;

- răspunsul Președintelui României din 20 februarie 2007, prin care informează că a luat act de propunerea de suspendare din funcție și solicită să îi fie puse la dispoziție documentele ce stau la baza acesteia;

- scrisoarea din 21 februarie 2007 a președinților celor două Camere ale Parlamentului, prin care se transmite Președintelui României copia propunerii de suspendare din funcție;

- scrisoarea Președintelui României din 27 februarie 2007, prin care face cunoscut președinților celor două Camere ale Parlamentului că nu intenționează să participe la ședința comună a celor două Camere, pe a cărei ordine de zi a fost înscrisă cererea de suspendare;

- stenograma ședinței comune a Camerei Deputaților și Senatului din 28 februarie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea a II-a, Dezbateri parlamentare, nr.20 din 9 martie 2007;

- Raportul Comisiei comune de anchetă a Parlamentului României, ca urmare a propunerii de suspendare din funcție a Președintelui României și stenogramele ședințelor Comisiei de anchetă din 7 martie 2007, 12 martie 2007, 13 martie 2007, 14 martie 2007, 19 martie 2007 (filele 38 - 335), precum și unele documente referitoare la privatizarea Societății Comerciale ALRO - S.A. din Slatina (filele 336 - 802).

Prin Scrisoarea nr.1.147 din 29 martie 2007, domnul Traian Băsescu, Președintele României, a comunicat punctul său de vedere cu privire la propunerea de suspendare din funcție și unele documente în susținerea punctului de vedere.

Examinând propunerea de suspendare a domnului Traian Băsescu din funcția de Președinte al României, raportul Comisiei parlamentare de anchetă, punctul de vedere comunicat de Președintele României și celelalte documente menționate mai sus, Curtea Constituțională constată următoarele:

1. Textele din Constituția României care, potrivit propunerii de suspendare din funcție, au fost încălcate prin faptele grave săvârșite de domnul Traian Băsescu, Președintele României, sunt următoarele:

- art.1 alin.(3), (4) și (5); art.2 alin.(1); art.8 alin.(1) și (2); art.16 alin.(1) și (2); art.28; art.51 alin.(4); art.61; art.64; art.65 alin.(2) lit.f) și h); art.74; art.80 alin.(2); art.82 alin.(2); art.84 alin.(1); art.86; art.87; art.89; art.90; art.91; art.102; art.103 alin.(1); art.107 alin.(1); art.116 alin.(2); art.117 alin.(3); art.119; art.124; art.125 alin (2); art.126 alin.(1); art.132 alin.(1); art.133 alin.(1) și

(6); art.134 alin.(1); art.135 alin.(1) și alin.(2) lit.a); art.142 alin.(1); art.145; art.147 alin.(4); art.150 alin.(1); art.151 alin.(3).

2. Art.95 alin.(1) din Legea fundamentală prevede că Președintele României poate fi suspendat din funcție **în cazul săvârșirii unor fapte grave prin care încalcă prevederile Constituției.**

Având în vedere că textul constituțional nu definește noțiunea de **fapte grave**, pentru a statua dacă sunt îndeplinite condițiile pentru suspendarea din funcție a domnului Traian Băsescu, Președintele României, Curtea Constituțională trebuie să stabilească mai întâi înțelesul acestei noțiuni.

Este evident că o faptă, adică o acțiune sau inacțiune, prin care se încalcă prevederile Constituției, este gravă prin raportare chiar la obiectul încălcării. În reglementarea procedurii de suspendare din funcție a Președintelui României, Constituția nu se rezumă însă la acest înțeles căci, dacă ar fi așa, expresia "**fapte grave**" nu ar avea sens. Analizând distincția cuprinsă în textul citat și luând în considerare faptul că Legea fundamentală este **un act juridic** normativ, Curtea Constituțională constată că nu orice faptă de încălcare a prevederilor Constituției poate justifica suspendarea din funcție a Președintelui României, ci numai "**faptele grave**", cu înțelesul complex pe care această noțiune îl are în știința și în practica dreptului.

Din punct de vedere juridic, gravitatea unei fapte se apreciază în raport cu valoarea pe care o vatamă, precum și cu urmările sale dăunătoare, produse sau potențiale, cu mijloacele folosite, cu persoana autorului faptei și, nu în ultimul rând, cu poziția subiectivă a acestuia, cu scopul în care a săvârșit fapta.

Aplicând aceste criterii la faptele de încălcare a ordinii juridice constituționale la care se referă art.95 alin.(1) din Legea fundamentală, Curtea reține că **pot fi considerate fapte grave de încălcare a prevederilor Constituției actele de decizie sau sustragerea de la îndeplinirea unor acte de decizie obligatorii, prin care Președintele României ar împiedica funcționarea autorităților publice, ar suprima sau ar restrânge drepturile și libertățile cetățenilor, ar tulbura ordinea constituțională ori ar urmări schimbarea ordinii constituționale sau alte fapte de aceeași natură care ar avea sau ar putea avea efecte similare.**

3. Propunerea de suspendare a domnului Traian Băsescu din funcția de Președinte al României este structurată în 6 capitole în care sunt prezentate mai multe încălcări sau categorii de încălcări ale prevederilor Constituției, fără a se preciza însă în toate cazurile elementele necesare identificării și caracterizării **faptelor** și dovezile pe care se sprijină acuzațiile. Analiza motivării propunerii de suspendare conduce la concluzia că faptele imputate domnului Traian Băsescu sunt considerate notorii, în aceste condiții, Curtea Constituțională nu poate examina imputările formulate decât la modul ipotetic, de principiu, rămânând ca Parlamentul să decidă, pe baza datelor și a informațiilor care-i vor fi prezentate cu ocazia dezbaterilor, asupra existenței și gravității faptelor pentru care s-a propus suspendarea.

3.1. La pct.1 al cap.I al propunerii de suspendare din funcție i se impută domnului Traian Băsescu faptul de a fi refuzat sau neglijat să organizeze consultări cu partidele politice atunci când au existat momente tensionate sau chiar de criză, care impuneau acțiuni de mediere. O imputare similară este formulată la pct.2 al aceluiași capitol, cu referire la desemnarea domnului Călin Popescu-Tăriceanu pentru funcția de prim-ministru, fără consultarea partidelor politice. De asemenea, la pct.3 din cap.II se impută Președintelui faptul de a nu fi consultat Guvernul în probleme de o deosebită importanță pentru țară, exemplificând omisiunea consultării "cu prilejul discursului ținut în fața Parlamentului European în luna ianuarie 2007."

Curtea Constituțională constată că, potrivit art.86 din Constituție, Președintele României "**poate**" consulta Guvernul cu privire la probleme urgente și de importanță deosebită, de unde rezultă că Președintele are libertatea să decidă care sunt "**problemele urgente și de importanță deosebită**" cu privire la care urmează să consulte Guvernul, precum și forma în care urmează să aibă loc consultarea. În privința partidelor politice, consultarea acestora nu este reglementată ca o obligație a Președintelui decât în art.103 din Constituție, privind consultarea partidului care are majoritatea absolută în Parlament ori, dacă nu există o asemenea majoritate, a partidelor reprezentate în Parlament, în vederea desemnării candidatului pentru funcția de prim-ministru. În consecință, faptul că domnul Traian Băsescu nu a consultat Guvernul cu privire la problemele pe care le are în vedere propunerea de suspendare nu poate fi reținut ca o încălcare a textelor constituționale citate. Referitor la omisiunea consultării partidelor parlamentare cu

ocazia desemnării domnului Călin Popescu-Tăriceanu pentru funcția de prim-ministru, Curtea observă că Parlamentul României nu a reținut existența vreunei nereguli constituționale în numirea Guvernului condus de primul-ministru desemnat și i-a acordat încredere prin Hotărârea nr.24 din 28 decembrie 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.1.265 din 29 decembrie 2004.

3.2. La pct.1 al cap.I i se mai impută domnului Traian Băsescu atitudini de partizanat politic în favoarea Partidului Democrat, acuzații grave aduse partidelor din opoziție și Partidului Conservator care a fost membru în alianța majoritară, precum și denigrarea unor personalități publice, în acest sens, la pct.1 din cap.II se arată că "Guvernul și primul-ministru au fost considerate ca simple unelte ascultătoare" ale Președintelui României, iar "la primele semne de independență și autoritate, primul-ministru a devenit prima țintă a atacurilor sale". Președintele a afirmat despre primul-ministru că regretă desemnarea lui în această funcție și că "își cere scuze poporului român" pentru această greșală (a făcut o astfel de afirmație în aprilie 2006 la o emisiune TV), iar în februarie 2007 a afirmat că primul-ministru "este un mare mincinos și minte tot timpul." La fel, la pct.3 din cap.2 se arată că Președintele României i-a acuzat pe unii membri ai Guvernului că sprijină și se sprijină pe "cercuri de interese" și pe "grupări mafioate".

Curtea Constituțională constată că atitudinea și opiniile imputate Președintelui României nu pot fi caracterizate ca încălcări ale Constituției, în condițiile în care - referitor la relația Președintelui cu partidele politice - în art.84 din Legea fundamentală se prevede că acesta nu poate fi membru al unui partid politic, dar nu i se interzice să păstreze legături cu partidul care l-a susținut în alegeri sau cu alte partide politice. O asemenea interdicție nici nu ar fi în spiritul Constituției, în condițiile în care Președintele României este ales în funcție prin sufragiu universal, pe baza unui program politic, și are față de electorat datoria să acționeze pentru îndeplinirea acestui program. Este evident că, pentru realizarea programului pentru care a fost ales, președintele poate dialoga în continuare fie cu partidul din care a făcut parte, fie cu oricare alt partid, care ar sprijini realizarea programului.

Referitor la atitudinea și exprimările domnului Traian Băsescu la adresa unor personalități publice, art.84 alin.(2) din Constituție prevede că Președintele României se bucură de imunitate în condițiile art.72 alin.(1), adică pentru opiniile politice exprimate în exercitarea mandatului.

În raport cu **scopul politic urmărit**, manifestările Președintelui, la care se referă autorii propunerii de suspendare, pot fi caracterizate ca **opinii politice** și sunt protejate de imunitatea prevăzută de textul citat din Constituție. În acest sens, Curtea amintește considerentele Deciziei sale nr.53 din 28 ianuarie 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.144 din 17 februarie 2005, în care se statuau următoarele: "Curtea constată că opiniile, judecățile de valoare sau afirmațiile titularului unui mandat de demnitate publică - așa cum este Președintele României, autoritate publică unipersonală, ori cum este conducătorul unei autorități publice -, referitoare la alte autorități publice... rămân în cadrul limitelor libertății de exprimare a opiniilor politice, cu îngrădirile prevăzute de art.30 alin.(6) și (7) din Constituție."

Cu toate acestea, neputând reține că opiniile politice exprimate în forme care dovedesc lipsă de respect față de partenerii politici constituie fapte grave de încălcare a Constituției, Curtea Constituțională reafirmă convingerea că **raporturile instituționale între participanții la viața publică trebuie să se desfășoare în forme civilizate, pentru a se asigura și pe această cale promovarea valorilor supreme consacrate și garantate prin art.1 din Legea fundamentală.** În acest sens, prin Decizia nr.435 din 26 mai 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.576 din 4 iulie 2006, Curtea Constituțională a reținut următoarele: "Statutul constituțional al Președintelui și al primului-ministru, precum și rolul acestora în cadrul democrației constituționale îi obligă să își aleagă forme adecvate de exprimare, astfel încât criticile pe care le fac la adresa unor puteri ale statului să nu se constituie în elemente ce ar putea genera conflicte juridice de natură constituțională între acestea."

3.3. O serie de acuzații au ca obiect fapte de încălcare a dispozițiilor constituționale privind rolul, funcțiile și activitatea Parlamentului și a membrilor Parlamentului. Astfel, la pct.3, 4 și 5 ale cap.I din motivarea propunerii de suspendare, se arată că domnul Traian Băsescu a solicitat revocarea președinților celor două Camere ale Parlamentului și modificarea în acest scop a regulamentelor Parlamentului, i-a cerut primului-ministru să demisioneze pentru ca prin proceduri ulterioare să se ajungă la dizolvarea Parlamentului și la alegeri anticipate și a afirmat public că oamenii politici, membri ai Parlamentului, "nu fac nimic altceva decât să facă legi pentru infractori

și nu pentru interesul public", iar Parlamentul a fost definit ca "o șandramă intrată în moarte clinică".

Ca și în cazurile precedent analizate, și în aceste cazuri este vorba de exprimarea unor opinii și preferințe politice ale domnului Traian Băsescu și nu de acte de decizie, iar actele juridice adoptate la inițiativa acestuia - cum este cazul modificării de către cele două Camere ale Parlamentului a regulamentelor acestora - nu îi sunt imputabile Președintelui, întrucât constituie acte de voință ale autorităților competente să le adopte. De altfel, din însăși propunerea de suspendare rezultă că, exceptând modificarea regulamentelor Camerelor, niciuna dintre celelalte inițiative ale Președintelui României, invocate de autorii propunerii, nu s-a materializat.

3.4. O altă faptă gravă de încălcare a Constituției este descrisă la pct.6 al cap.I din motivarea propunerii de suspendare și constă în solicitarea adresată în vara anului 2006 directorilor serviciilor de informații de a-și prezenta demisia și în acceptarea demisiei acestora.

Curtea Constituțională constată că demisia celor în cauză a fost acceptată de autoritatea competentă, și anume de Parlamentul României. Curtea constată, de asemenea, că, în calitate de președinte al Consiliului Suprem de Apărare a Țării și ținând seama de atribuțiile sale constituționale în domeniul apărării, Președintele României este îndreptățit să solicite schimbarea directorilor serviciilor de informații atunci când consideră că această măsură este necesară, decizia cu privire la asemenea cerere revenind însă Parlamentului. În acest sens, Curtea observă că, potrivit art.65 alin.(2) lit.h) din Constituție, Camerele Parlamentului, în ședință comună, numesc, la propunerea Președintelui României, directorii serviciilor de informații și exercită controlul asupra activității acestor servicii.

3.5. La pct.7 și 8 ale cap.I din motivarea propunerii de suspendare se susține că domnul Traian Băsescu s-a erijat în inițiator legislativ, promovând un pachet de legi referitor la serviciile de informații și siguranța națională și că a încercat în mai multe rânduri să organizeze un referendum pentru aprobarea unui Parlament unicameral.

Curtea Constituțională are în vedere că atât inițiativa legislativă, cât și referendumul nu pot avea loc decât în cadrul procedurilor prevăzute de Constituție și la inițiativa subiectelor prevăzute de Legea fundamentală. În cauză nu rezultă că organul legiuitor, Parlamentul, ar fi dezbătut vreo lege inițiată de Președintele României și nici că ar fi avut loc vreun referendum pe tema menționată în propunerea de suspendare. Și în acest caz, ca și în cele analizate anterior, rezultă că este vorba despre opinii, sugestii sau solicitări ale Președintelui României adresate autorităților competente - fapte neinterzise de Constituție - și nu de acte de decizie adoptate în afara prerogativelor acestuia.

3.6. La pct.1 și 2 din cap.II se afirmă că domnul Traian Băsescu a înființat la Cotroceni organisme administrative ad-hoc, paralele cu organele administrative constituționale, dintre care sunt nominalizate "mult mediatizata Celulă de criză" și Comunitatea Națională de Informații.

Cu privire la Celula de criză, în motivarea propunerii de suspendare nu se oferă nicio informație, considerându-se că faptul imputat este de notorietate. Curtea nu poate analiza însă "fapte de notorietate", în lipsa unor date și informații concrete cu privire la acestea.

Referitor la Comunitatea Națională de Informații, acest organism a fost creat de Consiliul Suprem de Apărare a Țării, prin Hotărârea din 18 noiembrie 2005. Așa cum a stabilit Curtea de Apel București - Secția a VIII-a Contencios administrativ și fiscal, prin Sentința nr.1.413 din 13 iunie 2006, pronunțată în Dosarul nr.1.062/2006, Comunitatea Națională de Informații nu este un organ administrativ, ci reprezintă forma de organizare a activității Consiliului Suprem de Apărare a Țării în realizarea atribuției prevăzute de art.4 lit.a) pct.4 din Legea nr.415/2002, de a analiza și propune promovarea datelor, informărilor și evaluărilor furnizate de serviciile de informații și de celelalte structuri cu atribuții în domeniul siguranței naționale.

3.7. La pct.4 și 5 din cap.II se afirmă că domnul Traian Băsescu a intervenit în mediul de afaceri cerându-i fostului ministru al economiei Codruț Șereș să rezolve favorabil o cerere a firmei ALRO Slatina și să încetinească procesul de privatizare în domeniul energiei, iar ministrului transporturilor Radu Berceanu "i-a indicat să reevalueze modul în care au acces la contractarea unor lucrări de investiții, mai ales în construcția de autostrăzi, investitorii autohtoni, care ar fi dezavantajați".

Referitor la "cazul ALRO", din scrisoarea adresată de această firmă Președintelui României la data de 17 aprilie 2006 (filele 337-342 din mapa de documente transmisă Curții Constituționale de comisia parlamentară de anchetă) rezultă că i s-au prezentat Președintelui unele propuneri de

soluționare a livrărilor de energie pentru grupul ALRO, cerându-i-se sprijinul în acest sens. Cererea a fost trimisă de domnul Traian Băsescu ministrului de resort cu următoarea rezoluție: "Dl. ministru Codruț Șereș, Rog analizați scrisoarea și dispuneți măsuri în conformitate cu interesul Guvernului, iar dacă este posibil, și cu interesele economiei naționale". Rezoluția este evident neprotocolară, ironică și critică la adresa destinatarului, dar nu poate fi interpretată ca o intervenție de favorizare a firmei petente.

Referitor la indicațiile date ministrului transporturilor, acestea reprezintă, așa cum s-a mai arătat, opțiuni politice ale Președintelui, care nu produc efecte juridice în condițiile în care actele de decizie aparțin ministrului.

3.8. La pct.6 din cap.II i se impută domnului Traian Băsescu că a participat de multe ori neinvitat la ședințe de Guvern "care nu aveau tematica prevăzută de art.87 alin.(1) din Constituție "speculând uneori chiar lipsa premierului din țară".

Referitor la această imputare, Curtea reține că participarea Președintelui României la ședințele Guvernului constituie, între altele, un mod de consultare a Guvernului, ca și un mijloc de veghere la buna funcționare a acestei autorități publice, prerogative ale șefului statului prevăzute de art.80 alin.(2) și art.86 din Constituție. În exercitarea acestor prerogative, **Președintele are libertatea să participe la orice ședință a Guvernului.** Analiza cuprinsului art.87 alin.(1) din Constituție nu relevă vreo interdicție în privința participării Președintelui României la ședințele Guvernului, ci opțiunea acestuia de a participa, fie la ședințele în care se dezbate probleme de interes național privind politica externă, apărarea țării sau asigurarea ordinii publice, fie în alte situații, la cererea primului-ministru.

Caracteristica acestei atribuții prezidențiale o constituie faptul că exercitarea ei nu modifică raporturile de drept constituțional între Președintele României și Guvern. Președintele nu se substituie Guvernului, nu poate împiedica Guvernul să adopte actele juridice pe care acesta dorește să le adopte și nici nu-l poate obliga să ia măsuri contrare voinței acestuia.

3.9. În motivarea cap.III al propunerii de suspendare se prezintă cazuri în care domnul Traian Băsescu le-a cerut procurorilor redeschiderea unor dosare de urmărire penală, închise, în opinia sa, nejustificat; a timorat membrii Consiliului Superior al Magistraturii și, în general, întregul corp al magistraților prin acuzații nedrepte și prin invective; a influențat alegerea președintelui Consiliului Superior al Magistraturii, nominalizându-l înainte ca acesta să fi fost ales prin votul membrilor Consiliului; s-a substituit instanțelor judecătorești, grațiind anumiți infractori, cu motivarea că în dosarele acestora "nu au fost găsite probe temeinice pentru acuzare; a procedat la numirea în funcție a unor judecători și procurori "la propunerea ministrului justiției, trimitând C.S.M. în decor"; a criticat dur Curtea Constituțională și și-a manifestat dezacordul cu unele soluții ale acesteia.

În analiza acestor cazuri, Curtea Constituțională are în vedere următoarele dispoziții din Legea fundamentală, privind rolul, funcțiile și atribuțiile Președintelui României în relațiile lui cu autoritățile publice: art.63 alin.(3); art.65 alin.(2) lit.a); art.65 alin.(2) lit.h); art.66 alin.(2); art.77; art.85; art.87; art.89 alin.(1); art.90; art.91; art.92; art.94; art.103 alin.(1); art.104 alin.(1); art.107 alin.(3); art.109 alin.(2); art.125 alin.(1); art.133 alin.(6); art.134 alin.(1); art.146 lit.a) și e); art.148 alin.(4); art.150 alin.(1).

Din prevederile constituționale menționate rezultă că șeful statului are atribuții importante în procesul de constituire a Parlamentului, a Guvernului și a altor autorități publice, în procesul legislativ, în domeniul politicii externe, în domeniul apărării naționale, în garantarea independenței justiției.

Totodată, potrivit art.80 alin.(1) din Constituție, Președintele României este garantul independenței naționale, al unității și al integrității teritoriale a țării, iar potrivit alin.(2) al aceluiași articol, are rolul de a veghea la respectarea Constituției și la buna funcționare a autorităților publice și exercită funcția de mediere între puterile statului, precum și între stat și societate.

Prerogativele constituționale ca și legitimitatea democratică pe care i-o conferă alegerea lui de către electoratul întregii țări îi impun Președintelui României să aibă un rol activ, prezența lui în viața politică neputând fi rezumată la un exercițiu simbolic și protocolar.

Funcțiile de garanție și de veghe consacrate în art.80 alin.(1) din Constituție implică prin definiție observarea atentă a existenței și funcționării statului, supravegherea vigilentă a modului

în care acționează actorii vieții publice - autoritățile publice, organizațiile legitimate de Constituție, societatea civilă - și a respectării principiilor și normelor stabilite prin Constituție, apărarea valorilor consacrate în Legea fundamentală. **Nici veghea și nici funcția de garanție nu se realizează pasiv, prin contemplare, ci prin activitate vie, concretă.**

Având în vedere aceste considerente, Curtea constată că **Președintele României poate, în virtutea prerogativelor și a legitimității sale, să exprime opinii și opțiuni politice, să formuleze observații și critici cu privire la funcționarea autorităților publice și a exponenților acestora, să propună reforme sau măsuri pe care le apreciază dezirabile interesului național.**

Opiniile, observațiile, preferințele sau cererile Președintelui nu au însă un caracter decizional și nu produc efecte juridice, autoritățile publice rămânând exclusiv responsabile pentru însușirea acestora ca și pentru ignorarea lor. În orice caz, exercitarea de către Președinte a unui rol activ în viața politică și socială a țării nu poate fi caracterizată ca un comportament contrar Constituției.

În privința faptelor concrete menționate mai sus, imputate Președintelui României, nu se poate reține că acesta a încălcat dispozițiile privind independența justiției prin observațiile critice formulate la adresa magistraților, inclusiv la adresa judecătorilor Curții Constituționale, întrucât aceste observații, chiar îmbrăcând forma unor acuzații și etichetări nedrepte sau vexatorii, nu au fost și nu pot fi de natură să-i determine pe magistrați să recurgă la abandonarea obligației lor de a-și îndeplini atribuțiile în strictă conformitate cu legea. În aceeași ordine de idei, Curtea constată că nici pronosticul formulat de domnul Traian Băsescu cu privire la persoana care avea să fie aleasă în funcția de președinte al Consiliului Superior al Magistraturii nu poate fi reținut ca o încălcare a independenței justiției, căci actul de decizie, adică alegerea, nu a aparținut Președintelui României, ci membrilor Consiliului.

Este însă și aici locul să se arate dezacordul Curții Constituționale cu formularea de acuzații, etichetări jignitoare și insulte la adresa exponenților autorităților publice în legătură cu activitatea desfășurată de ei. Toate acestea, chiar putând fi caracterizate ca opinii politice, nu sunt de natură să contribuie la consolidarea ordinii constituționale. În măsura în care se poate reține un asemenea comportament în sarcina domnului Traian Băsescu, acesta rămâne responsabil, din punct de vedere politic și moral, în fața electoratului și a societății civile. Așa cum Curtea Constituțională a mai statuat - în Decizia nr.435/2006 menționată mai sus - "libertatea de exprimare și de critică este indispensabilă democrației constituționale, însă ea trebuie să fie respectuoasă, chiar și atunci când este fermă".

Referitor la grațierea unor persoane condamnate, Curtea reține că aceasta este un apanaj tradițional al șefului statului, care nu are obligația să-și motiveze măsura luată, astfel că orice explicație ar da, inclusiv aceea că nu a fost convins de justetea pedepselor aplicate, nu-i poate fi reproșată.

În ce privește numirea de către Președintele României a unor magistrați în funcții de conducere, la propunerea ministrului justiției, Curtea constată că măsura este conformă cu prevederile art.54 alin.(1) din Legea nr.303/2004, raportat la art.134 alin.(1) din Constituția României.

3.10. La pct.1 și 2 din cap.IV se impută domnului Traian Băsescu acte de încălcare a secretului convorbirilor telefonice, luându-se în considerare o declarație a acestuia la o ședință de Guvern, când a afirmat că "avem semnale de la serviciile de informații cu privire la discuții care nu erau în regulă între miniștri și chiar cu unul care este arestat la ora actuală" și un interviu publicat într-un ziar central, în care a arătat că a cerut serviciilor de resort să culeagă informații despre persoanele care urmează să fie numite în funcții de răspundere, pentru a se evita "așezarea în structuri executive importante a unor oameni controlați de grupuri de interese".

Curtea Constituțională constată că nici din motivarea propunerii de suspendare și nici din declarațiile date la comisia de anchetă (filele 165 - 254) de fostul și de actualul șef al Serviciului Român de Informații, Radu Timofte și, respectiv, George Maior, precum și de generalul Dumitru Zamfir, nu rezultă că serviciile de informații ar fi efectuat interceptări ale convorbirilor telefonice în afara cadrului legal.

3.11. La pct.3 din cap.IV se impută domnului Traian Băsescu faptul că în calitate de Președinte al României nu a prezentat în Parlament strategia națională de apărare a țării, așa cum era obligat prin prevederile Legii nr.473/2004.

Curtea Constituțională nu poate reține cu privire la faptul imputat că reprezintă o încălcare a Constituției, în condițiile în care realizarea sarcinii, implicând participarea mai multor autorități publice, s-a aflat în atenția Președintelui și a Consiliului Suprem de Apărare a Țării încă din luna februarie 2005, iar potrivit comunicatului de presă din 17 aprilie 2006, Consiliul a dezbătut documentul intitulat "Strategia de securitate națională".

Cu Adresa nr.DSN1/390 din 29 martie 2007, Președintele României a trimis președintelui Senatului documentul intitulat Strategia națională de apărare a țării, analizat și avizat de Consiliul Suprem de Apărare a Țării.

3.12. La pct.4 din cap.IV se reproșează Președintelui României faptul de a nu fi dat cursul prevăzut de lege unei petiții transmise de către primul-ministru, care îi solicita să intervină la Parchet într-un dosar de urmărire penală și că a preferat să facă public acest demers pentru a-l șantaja pe șeful Guvernului.

Neexistând o plângere din partea petiționarului cu privire la acest caz și reținând că acesta putea să uzeze el însuși de căile legale pentru rezolvarea problemei - inclusiv pentru obținerea unui răspuns de la Președintele României, la care a ajuns petiția transmisă de primul-ministru - Curtea nu poate reține în sarcina domnului Traian Băsescu încălcarea dreptului constituțional de petiționare, reclamată în propunerea de suspendare.

3.13. În cap.V al motivării propunerii de suspendare se impută domnului Traian Băsescu unele declarații de politică externă contrare politicii promovate de Guvern și atribuțiilor constituționale ale Președintelui României, și anume: a făcut declarații prin care, discriminând între aliații și partenerii României, a lansat ideea "Axei Washington - Londra - București"; în luna septembrie 2005, la sesiunea Adunării Generale a ONU, a declarat că Federația Rusă tratează Marea Neagră ca pe un "lac rusec"; la 28 iulie 2005, la Washington, a declarat că se poate "conta pe sprijinul României în restabilirea păcii în Liban și pentru a garanta securitatea Israelului"; în mai multe intervenții publice s-a angajat în numele României să participe alături de Rusia și Ucraina la soluționarea conflictului din Transnistria; în luna martie 2005 a afirmat că "suntem trupe de ocupație alături de aliații noștri din Irak".

Curtea Constituțională observă că din motivarea propunerii de suspendare nu rezultă dacă declarațiile amintite au avut consecințe juridice dăunătoare în relațiile internaționale ale României. Curtea reține și în acest caz că nu este vorba de acte de decizie ale Președintelui, ci de opinii politice fără efecte în relațiile internaționale ale României, care se întemeiază pe convenții, tratate și alte categorii de înțelegeri, întru totul respectate de țara noastră. Propunerea de suspendare nu relevă încălcări în ceea ce privește îndeplinirea atribuțiilor rezervate Președintelui României în domeniul politicii externe și nici fapte prin care a împiedicat realizarea de către Guvern a politicii externe a țării.

3.14. În ultimul capitol al motivării propunerii de suspendare a domnului Traian Băsescu i se reproșează că nu și-a exercitat funcția de mediere a conflictelor apărute în cadrul Guvernului, între Guvern și Consiliul Superior al Magistraturii, în acțiunea de organizare a "așa-numitului referendum pentru autonomia Ținutului Secuiesc" și în divergențele dintre presă și clasa politică.

Așa cum s-a arătat, potrivit art.80 alin.(2) din Constituție, Președintele României exercită funcția de mediere între puterile statului, precum și între stat și societate.

În motivarea propunerii de suspendare se afirmă producerea unor conflicte, fără să se precizeze în ce constau aceste conflicte, în ce împrejurări s-au produs, care au fost consecințele lor juridice, politice, sociale sau de altă natură, cum s-au rezolvat și de ce era necesară medierea Președintelui. În aceste condiții, Curtea Constituțională nu poate aprecia dacă este vorba despre conflicte din categoria celor prevăzute de textul constituțional. În orice caz, cu excepția conflictului invocat, între Guvern și Consiliul Superior al Magistraturii, niciunul dintre celelalte conflicte menționate în motivarea propunerii de suspendare nu se încadrează în categoria amintită. În ce privește conflictul între Guvern și Consiliul Superior al Magistraturii, acesta a fost tranșat de Curtea Constituțională prin Decizia nr.435/2006, în condițiile prevăzute de art.146 lit.e) din Constituție.

Pentru aceste considerente, cu majoritate de voturi,

în temeiul art.146 lit.h) și al art.95 alin.(1) din Constituție, precum și al art.42 și art.43 din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

dă următorul

AVIZ CONSULTATIV:

Propunerea de suspendare din funcție a domnului Traian Băsescu, Președintele României, inițiată de 182 deputați și senatori, prezentată în ședința comună a Camerei Deputaților și a Senatului la data de 28 februarie 2007 și înaintată Curții Constituționale la 21 martie 2007, se referă la acte și fapte de încălcare a Constituției, săvârșite în exercițiul mandatului, care, însă, prin conținutul și consecințele lor, nu pot fi calificate drept grave, de natură să determine suspendarea din funcție a Președintelui României, în sensul prevederilor art.95 alin.(1) din Constituție.

Rămâne ca Parlamentul să decidă, pe baza datelor și a informațiilor care îi vor fi prezentate cu ocazia dezbaterilor, asupra existenței și gravității faptelor pentru care s-a propus suspendarea din funcție a Președintelui României, în concordanță cu dispozițiile art.95 din Constituție.

Avizul consultativ se comunică președinților celor două Camere ale Parlamentului, Președintelui României și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Deliberarea a avut loc la data de 5 aprilie 2007, cu participarea președintelui Curții Constituționale, Ioan Vida, și a judecătorilor Nicolae Cochinescu, Acsinte Gaspar, Kozsokár Gábor, Petre Ninosu, Ion Predescu, Șerban Viorel Stănoiu și Tudorel Toader.